

УЖГОРОД

На сесії Ужгородської міської ради, яка відбулася цього вівторка, депутати першочергово затвердили звіт про виконання бюджету Ужгородської міської територіальної громади за січень-червень 2023 року. Як ідеться у проєкті рішення, до бюджету Ужгородської громади з січня по червень 2023 року надійшло 1 млрд 124 млн 926, 6 тис. грн, або 101,6% уточненого планового показника.

Надходження порівняно з I півріччям 2022 року зросли на 173 990, 2 тисяч гривень, або на 18,3%. За підсумками I півріччя 2023 року дохідну частину бюджету територіальної громади міста складала: 84,2 % – податки, збори та інші платежі в обсязі 947 370,8 тис. грн; 15,8 % – офіційні трансферти в сумі 177 555,8 тис. грн. Податок на доходи фізичних осіб у звітному періоді залишився базовим джерелом наповнення загального фонду бюджету територіальної громади міста (70,7%).

Закінчення на стор. 5.

ЩЕ 15 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ З МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ СПРЯМУЮТЬ НА ПІДТРИМКУ ВІЙСЬКОВИХ

«Сьогодні це – наше пріоритетне завдання», – підкреслив міський голова

ДРУЖИНИ УКРАЇНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ ВІДЗНАЧИЛИ РОБОТУ ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ "СОВИНЕ ГНІЗДО" ТА УЖГОРОДСЬКОГО МІСЬКОГО ПОЛОГОВОГО БУДИНКУ

Керівниця БФ «Гуманітарний центр «Совине гніздо» Вікторія Синьо розповіла гостям про те, як працював центр і як організували допомогу переселенцям, котрі покидали домівки переважно з мінімумом речей або ж зовсім без них у перші місяці повномасштабної війни. Зазначила, що з 25 лютого 2022-го пункт надання допомоги у «Совиному» організувала Ужгородська міська рада, представники якої із волонтерами до травня 2022 року працювали тут цілодобово. Минулого літа створили однойменний благодійний фонд, у якому працюють волонтери, серед них і переселенці, з понеділка до п'ятниці. Також Вікторія Синьо поінформувала про роботу з міжнародними партнерами, яка здійснюють для постійної підтримки ВПО.

Міський голова Богдан Андрій під час зустрічі зазначив, що за останніми даними, які надали мобільні оператори, в Ужгороді зараз близько 40 тисяч переселенців, офіційно зареєстрованих понад 27,5 тисяч. Переважній більшості ВПО допомога потрібна постійно, адже ці люди здебільшого приїхали з регіонів, де ведуться активні бойові дії й змогли взяти з собою лише речі першої необхідності. Тому надзвичайно важливо доносити світу про нагальні потреби для нашої країни, про ту підтримку, яка необхідна українцям зараз і буде потрібна після Перемоги. Богдан Євстафійович попросив поважних пані підтримки у цьому, а також посприяти із налагодженням зв'язків із європейськими містами.

Закінчення на стор. 2.

ДРУЖИНИ УКРАЇНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ ВІДЗНАЧИЛИ РОБОТУ ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ "СОВИНЕ ГНІЗДО" ТА УЖГОРОДСЬКОГО МІСЬКОГО ПОЛОГОВОГО БУДИНКУ

Початок на стор. 1.

На зустрічі в гуманітарному центрі були також заступник голови Закарпатської ОВА Петро Добромільський, секретар Ужгородської міськради Ігор Чорній, заступники міського голови Вадим Борець та Іван Завидняк, керуючий справами виконкому Ужгородської міськради Василь Пинзенник, начальник управління охорони здоров'я та цивільного захисту міськради Ярослав Глагола.

Після того, як делегація оглянула гуманітарний центр, відбулося спілкування з волонтерами та внутрішньо переміщеними особами.

Дружини українських дипломатів під час візиту в Ужгород відвідали також і Ужгородський міський пологовий будинок.

Там вони поспілкувалися із керівником закладу Олегом Онопком, персоналом та породіллями. Побували також у блоці інтенсивної терапії новонароджених, у відділенні з індивідуальними та сімейними пологовими залами, інших відділеннях, високо оцінили рівень надання допомоги та умови перебування пацієнток.

Міський голова Богдан Андрійов подякував поважним пані за візит, розповів, як працює медичний заклад, зокрема що тут від початку повномасштабної війни надають усю необхідну допомогу вагітним не тільки з Ужгорода та Закарпатської області, а також жінкам-переселенкам, які приїхали до нас із різних регіонів у пошуках прихистку від війни.

У зустрічі також узяли участь заступник голови Закарпатської ОВА Петро Добромільський, секретар Ужгородської міської ради Ігор Чорній, заступник міського голови Іван Завидняк, начальник управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення Ярослав Глагола.

Дружини дипломатів висловили бажання до допомоги Ужгородському пологовому будинку, зокрема пообіцяли посприяти із придбанням обладнання у блок інтенсивної терапії новонароджених.

НА ЗАСІДАННІ АРХІТЕКТУРНОЇ МІСТОБУДІВНОЇ РАДИ ОСОБЛИВУ УВАГУ ЗОСЕРЕДИЛИ НА ПИТАННІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОГО РУХУ В УЖГОРОДІ

Напрацювання робочих креслень проєкту містобудівної документації «Зміни до генерального плану міста Ужгород» днями обговорювали на засіданні архітектурної містобудівної ради. Попередню редакцію містобудівної документації представило державне підприємство «Діпромісто», яке є розробником.

Особливу увагу зосередили насамперед на питанні організації транспортного руху в Ужгороді. Обговорили можливі шляхи покращення ситуації з транспортною розв'язкою в центрі міста, презентували нові напрацювання щодо облаштування об'їзної дороги поблизу кордону зі Словаччиною, через вулиці Єньківську, Миколи Бобяка, Тиводара Легоцького – з метою розвантаження центральної та середньої частин міста. Обговорили і напрацювання концепції розвитку приаеродромної території.

Крім того, йшлося про необхідність максимального збереження зелених зон і насаджень, наділення певних територій статусом територій рекреаційного призначення. Висловили на зустрічі і думку про доцільність переміщення промислових зон на периферійну частину міста.

Присутні наголосили і на необхідності врахувати в містобудівній документації затверджені на сьогодні детальні плани території забудови. Доопрацювання проєкту містобудівної документації «Зміни в генеральний план міста Ужгород» з урахуванням отриманих зауважень і пропозицій вирішили доопрацювати в найкоротший термін, інформує управління містобудування та архітектури Ужгородської міської ради.

Від 9 серпня в обласному центрі запроваджено чергову локацію з місцями для платного паркування – «пл. Жупанатська – вул. О. Довженка» та збільшено кількість паркомісць на вже наявних зонах.

ДО УВАГИ ВОДІВ – УЖГОРОДЦІВ ТА ГОСТЕЙ МІСТА!

Сплатити за паркування авто в Ужгороді можна через спеціальний додаток «Smart Uzhhorod», відсканувавши QR-код із інформаційної таблички або терміналу.

Також оплатити за паркування можна готівкою та карткою у синіх терміналах. Нагадуємо, місця для платного паркування позначені дорожньою розміткою та знаками.

Вартість години паркування – 25 грн. Плата стягується від 8:00 до 19:00 у будні, у вихідні – безкоштовно. Тарифікація погодинна, перші 10 хв – безкоштовно. Паркування для людей з інвалідністю – безкоштовне у відведених місцях.

ПІД ЧАС СПЛАТИ ПАРКУВАННЯ ПРОСИМО УВАЖНО ВВОДИТИ НОМЕР АВТОМОБІЛЯ! Оператором платного паркування є КП «Ужгородпарксервіс».

ФОТОФАКТ

У Центрі гуманітарної допомоги "Совине гніздо" минулого тижня волонтери видали переселенцям, які зареєстровані в Ужгороді:

- 60 пакетів із необхідними речами для дітей до 2 років;
- 100 продуктових наборів;
- 60 гігієнічних наборів.

Також протягом тижня ВПО отримали одяг, постільну білизну та посуд (загалом видали 3000 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V.

Зареєструватися на допомогу можна на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Більше: <https://sovynp.com.ua/>

НАСТУПНОГО ТИЖНЯ – ПРЯМІ ТЕЛЕФОННІ ЛІНІЇ ЗВ'ЯЗКУ З МІСЬКОЮ ВЛАДОЮ

14 серпня відбудеться пряма телефонна лінія із заступником міського голови **Вадимом Борцем**.

17 серпня – із заступником міського голови **Іваном Завидняком**.

ЧАС ДІЇ прямих телефонних ліній – від 10:00 до 12:00. ПОПЕРЕДНІЙ ЗАПИС – за телефоном (0312) 42 80 31 (ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Після набору міського номеру і з'єднання з комутатором обов'язково слід увести ще три додаткові цифри короткого номеру – 109).

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА

йшлося під час зустрічі з Уповноваженою Президента України

Міський голова **Богдан Андрій** 4 серпня зустрівся з Радницею-Уповноваженою Президента України з питань безбар'єрності **Тетяною Ломакіною**.

Тетяна Ломакіна поспілкувалася із заступницею начальника управління освіти міськради **Мариною Пуківською**, директоркою департаменту соціальної політики міськради **Аллою Ке-**

лема, оглянула дорожню інфраструктуру Ужгорода – місця, де вже облаштували понижені пішохідні переходи з тактильною плиткою тощо.

Із заступником голови Закарпатської ОВА

Петром Добромільським, секретарем міської ради **Ігорем Чорнієм**, начальником департаменту забезпечення надання адміністративних послуг міськради **Артемом Погореловим** оглянули, зокрема, ЦНАП, реєстраційні служби.

Під час зустрічі йшлося про важливість створення безбар'єрного середовища, зокрема щодо доступності послуг для людей з інвалідністю та маломобільних груп населення, освітню та іншу безбар'єрність.

Богдан Андрій розповів Уповноваженій, що після реконструкції у 2018 році послуги ЦНАПу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення доступні в повному обсязі: ЦНАП розміщений на першому поверсі міськради, вхідні двері широкі й відкриваються автоматично, облаштовані пандуси як на вході у приміщення, так і всередині, є кнопки виклику, ліфт також розрахований на перевезення лю-

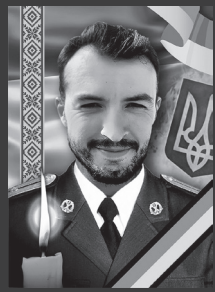
де, оглянула дорожню інфраструктуру Ужгорода – місця, де вже облаштували понижені пішохідні переходи з тактильною плиткою тощо.

Зокрема, **Марина Пуківська** розповіла Уповноваженій про організацію інклюзивного навчання в закладах освіти міста, доступність садочків і шкіл для маломобільних груп, облаштування пандусами, доступ до навчальних приміщень, які реконструюють під потреби осіб з інвалідністю.

Алла Келемець поінформувала, що міська рада ухва-

ла Стратегію зі створення безбар'єрного простору на період до 2030 року, але через війну затвердження плану заходів було призупинене. Однак уже цього вівторка, 8 серпня, депутати на сесії голосуватимуть за план заходів до Стратегії на 2023-2024 роки. Документ розробляв комітет із доступності, у складі якого, зокрема, громадські організації, активісти, які займаються цим напрямом. Крім того, **Алла Михайлівна** розповіла про Програму надання соціальних послуг населенню Ужгорода, а також роботу над забезпеченням супроводу під час інклюзивного навчання, тобто залученням асистента дитини в інклюзивних класах у школах і групах у садочках. За результатами попереднього конкурсу, цю послугу надаватиме ГО «Неємія».

УЖГОРОД У СКОРБОТІ...

В Ужгороді 8 серпня попрощалися із 34-річним лейтенантом **Андрієм Вовченком**.

Офіцер відділення розвідки штабу військової частини А4699 загинув 30 липня на Запорізькому напрямку, обороняючи Україну від російських загарбників і залишаючись до кінця вірним військовій присязі.

Андрій Миколайович Вовченко народився 13 грудня 1988 року в місті Коростишів на Житомирщині. Жив та працював в Ужгороді.

Із Героєм попрощалися на набережній Незалежності. Віддати шану воїну прийшли рідні, друзі, колеги з ювелірної майстерні «Кочут», з якими працював, міський голова **Богдан Андрій**, заступник начальника Ужгородської РВА Радіон Кіштулинець, військові, містяни.

Від головнокомандувача Збройних Сил України генерала **Валерія Залужного** зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах ЗСУ. Після заупокійної літургії жалобна хода пройшла до Пагорба Слави, де **Андрія Вовченка** поховали з усіма військовими почестями.

У захисника залишилися батьки, дружина та донька.

Вічна пам'ять і шана Герою!

У МІСЬКРАДІ ОБГОВОРИЛИ МОЖЛИВІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ В УЖГОРОДІ МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ,

основна мета якого – об'єднати молодь у місці, в якому вони би втілювали свої ідеї, займалися творчістю та соціалізувалися

Про співпрацю Ужгородської міської ради та міжнародної організації UNICEF у межах проекту «Розвиток потенціалу молоді у західних областях» йшлося на зустрічі заступника міського голови **Івана Завидняка** з координатором молодіжних проектів Львівського регіонального офісу UNICEF в Україні **Євгеном Кузнєцовим** та проєктною менеджеркою ГО «Простір молоді» **Лілією Івасько**.

Долучилися до обговорення також начальниця управління міжнародного співробітництва та інновацій міськради **Вікторія Тарахонич** та її заступниця **Вікторія Білас**, заступниця начальника управління у справах культури, молоді та спорту міськради-начальниця відділу культури **Ольга Васициндра**.

Обговорювали, зокрема, можливість створення в Ужгороді молодіжного центру, основна мета якого –

об'єднати молодь у місці, в якому вони би втілювали свої ідеї, займалися творчістю та соціалізувалися. Представники організації наголосили на важливості створення подібних центрів під час війни, щоб молоді люди могли відірватися від травматичних реалій і сконцентруватися на втіленні власних проєктів, реалізовувати свій потенціал та впливати на зміни у громадах.

ЮНІСЕФ наразі реалі-

зує 5 програм у трьох західних областях України – Закарпатській, Львівській та Волинській:

- UpShift – глобальна інноваційна програма Дитячого фонду ЮНІСЕФ, яка реалізується в понад 40 країнах світу, яка надає молоді і підліткам можливість розвивати навички 21 століття та ресурси, щоб визначити проблеми своїх запропонувати

громад та інноваційні рішення цих проблем;

- Молодіжні центри – створення молодіжних центрів, навчання молоді;

- Молодіжні ради – створення молодіжних

рад, розробка молодіжних програм, навчання молоді;

- Соціальне підприємництво на базі молодіжних центрів – навчання молоді, гранти на запуск соціального підприємництва;

- Молодіжний працівник – онлайн-курси для освітян та соціальних працівників.

Представники міської ради вислухали пропозиції розвитку молодіжної спільноти від UNICEF на прикладі Львівської області та висловили готовність спільно напрацьовувати кейс для успішної реалізації молодіжного простору в Ужгородській громаді.

ДЛЯ ПОПОВНЕННЯ ФОНДІВ УЖГОРОДСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ

придбали понад чотири сотні книг та журналів на 100 000 гривень

Кошти виділили з міського бюджету за «Програмою розвитку української мови в усіх сферах суспільного життя Ужгородської міської територіальної громади на 2023 – 2025 роки».

Придбали, зокрема, сучасну художню українську та зарубіжну літературу, книги для дітей, енциклопедії для найменших читачів, українську та зарубіжну класику, яку вивчають за шкільною програмою, книги психологічного спрямування, багато літератури для саморозвитку, а також галузевої та науково-популярної.

Наразі всі книги знаходяться у відділі комплектування та обробки документів Ужгородської публічної бібліотеки, де їм присвоюють інвентарні номери, вносять дані в індивідуальні та сумарні облікові документи, також заносять в електронний каталог за адресою <https://lib.its.gov.ua/>, де кожен охочий може переглянути надходження у будь-якій бібліотеці КЗ «Ужгородська публічна бібліотека». Незабаром придбані книги потраплять до бібліотек-філій, де поповнять книжкові полиці.

«ПРОДОВЖЕННЯ... ІННОВАЦІЇ ФОРМ»

– виставку робіт закарпатських митців відкрили у галереї «Ужгород»

Свій творчий доробок представили 28 членів Закарпатської організації Національної спілки художників України – зокрема, Борис Кузьма, Владислав Габда, Володимир Павлишин, Сергій Біба, Олександр Громовий, Едуард Приходько, Антон Ковач, Павло Ковач, Юрій Шелевицький, Аттіла Коприва, Ігор Луценко, Міхаель Пейтер, Тетяна Іваницька, Іван та Надія Дідики.

За словами очільника спілки Бориса Кузьми, в експозиції – результат творчих пошуків художниками нових форм вираження та експерименти з власними можливостями методами сучасного мистецтва.

Переглянути роботи можна протягом двох тижнів.

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА ДЕПАРТАМЕНТ МІСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА
XLI сесія VIII скликання

РІШЕННЯ

08 серпня 2023 року
м. Ужгород № 1385

ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЗА СІЧЕНЬ – ЧЕРВЕНЬ 2023 РОКУ

Відповідно до пункту 23 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та пункту 4 статті 80 Бюджетного кодексу України **міська рада ВИРІШИЛА:**

1. Затвердити звіт про виконання бюджету Ужгородської міської територіальної громади за січень – червень 2023 року (додається).

2. Рішення оприлюднити в газеті «Ужгород» та на офіційному сайті Ужгородської міської ради.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань соціально-економічного розвитку, бюджету, фінансів, оподаткування, інвестиційної та регуляторної політики (В. Білонка).

Міський голова
Богдан АНДРІЙ

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ОПРИЛЮДНЕННЯ ПРОЄКТУ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ДОСТУПУ ДО ОПОР ВУЛИЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ, ЩО НАЛЕЖАЄТЬ ДО КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, ДЛЯ ПІДВИШУВАННЯ ЛІНІЙ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ ТА ІНШОГО СЛАБОСТРУМНОГО ОБЛАДНАННЯ»

Відповідно до статей 9, 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, повідомляємо про оприлюднення проекту рішення Ужгородської міської ради «Про затвердження Порядку доступу до опор вуличного освітлення, що належать до комунальної власності Ужгородської міської територіальної громади, для підвищення ліній електронних комунікаційних мереж та іншого слабострумного обладнання».

Розробником зазначеного проекту регуляторного акта є Департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради.

Підставою для розробки проекту є: Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку електронних комунікаційних мереж», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про електронні комунікації», «Про регулювання містобудівної діяльності», постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295 «Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг».

Зазначений проект регуляторного акта передбачає врегулювання взаємовідносин між Ужгородською міською територіальною громадою в особі Ужгородської міської ради як влас-

ника інфраструктури об'єкта доступу із замовниками доступу до інфраструктури об'єкта доступу при використанні ними опор мережі вуличного освітлення, що належать до комунальної власності громади для потреб електро- та телекомунікаційної мережі та іншого слабострумного обладнання.

Проект рішення розроблено з метою забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні, спрощення отримання населенням електронних комунікаційних послуг та доступу до інформації.

Сфера дії визначеного регуляторного акта розповсюджується на всі підприємства, установи та організації, незалежно від форми власності та відомчої належності, а також фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність у сфері телекомунікаційних послуг.

Проект рішення Ужгородської міської ради «Про затвердження Порядку доступу до опор вуличного освітлення, що належать до комунальної власності Ужгородської міської територіальної громади, для підвищення ліній електронних комунікаційних мереж та іншого слабострумного обладнання» та Аналіз його регуляторного впливу буде оприлюднено шляхом розміщення на офіційному сайті міської ради за посиланням: <https://rada-uzhgorod.gov.ua/regulatorna-diyalnist>

Строк прийняття пропозицій та зауважень до проекту регуляторного акта та аналізу його регуляторного впливу становить один календарний місяць з дня їх оприлюднення.

Зауваження та пропозиції до проекту регуляторного акта просямо надавати в письмовій формі за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Поштова, 3 (II поверх), каб. 232, Департамент міської інфраструктури, або надсилати на електронну пошту: dmg@rada-uzhgorod.gov.ua

Телефон для довідок: 615311, 614191.

Полянська сільська рада оголошує про початок процедури розгляду та врахування пропозицій громадськості у проєкті детального плану території та стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування ПОВНА НАЗВА ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Детальний план території «Визначення планувальної організації та розвитку території, уточнення положень генерального плану с. Солочня, урочище "Біласовиця", площею 0,0847 га, кадастровий номер земельної ділянки: 2124085600:04:001:0436».

Мета розробки детального плану – визначити параметри проєктованої забудови в межах земельних ділянок, які розташовані на території охопленої детальним планом та за необхідності, передбачити зміну виду цільового призначення земель.

Проект розроблено на підставі рішення двадцять другої сесії восьмого скликання Полянської сільської ради від 25 жовтня 2022 року № 897

Замовник містобудівної документації – Виконавчий комітет Полянської сільської ради.

Розробник проєкту детального плану та Звіту про стратегічну екологічну оцінку – ФОП Зазулич С.І.

ОРГАН, ЩО ПРИЙМАТИМЕ РІШЕННЯ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ – Полянська сільська рада.

ПЕРЕДБАЧАВАНА ПРОЦЕДУРА ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ

Дата початку та строки здійснення процедури: громадське обговорення проєкту Детального плану та Звіту про стратегічну екологічну оцінку розпочато з дня їх оприлюднення – 04 серпня 2023 року на сайті Полянської об'єднаної територіальної громади за адресою: <https://polyanska-gromada.gov.ua/>, та триватиме до 05 вересня 2023 року.

ДАТА, ЧАС І МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЗАПЛАНОВАНИХ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ

05 вересня 2023 року о 11.00 годині у приміщенні сільської ради за адресою: с.Поляна, вул.Духновича, 63 відбудуться громадські слухання з презентацією та експонуванням проєкту.

Ознайомитися з проєктом Детального плану та звітом про стратегічну екологічну оцінку можна в сільській раді.

ОРГАН, ДО ЯКОГО ПОДАЮТЬСЯ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ, ЙОГО ПОШТОВА ТА ЕЛЕКТРОННА АДРЕСИ ТА СТРОКИ ПОДАННЯ ЗАУВАЖЕНЬ І ПРОПОЗИЦІЙ

Зауваження і пропозиції до Звіту із стратегічної екологічної оцінки, проєкту Детального плану території подаються до виконавчого комітету Полянської сільської ради за адресою: 89313, Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Поляна, вул. Духновича, 63, тел. (031) 33 74522.

Строк подання зауважень і пропозицій до 05 вересня 2023 року. Пропозиції та зауваження, подані після встановленого строку, не розглядаються.

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТРАНСКОРДОННИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ щодо проєкту документа державного планування відсутня.

ОГОЛОШЕННЯ

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ** Диплом магістра серія М15 № 037895, виданий 30 червня 2015 року ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на ім'я Капустей Вікторія Степанівна (спеціальність "прикладна математика", кваліфікація "Математик-аналітик з дослідження операцій").

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ** втрачене посвідчення багатодітної сім'ї, видане Департаментом соціальної політики Ужгородської міської ради на ім'я Дедюш Ангеліна Миколаївна (18.12.1998 р.н.).

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ** Свідоцтво про право власності на житло, видане 30.03.1994 р. ужгородським Міським фондом комунального майна на квартиру, що знаходиться за адресою: м. Ужгород, вул. Можайського, 32/92; яка належить на праві приватної, спільної, сумісної власності гр. Ханас Катерині Ернестівні, чоловіку Ханас Василю Васильовичу, дочці Ханас Марині Васиївні, дочці Ханас Катерині Васиївні; Свідоцтво видане згідно з розпорядженням № 3 від 30 березня 1994 р.; реєстровий номер 4011.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств від 2 по 8 серпня пішли із життя 10 УЖГОРОДЦІВ:

- Логойда
- Іван Олексійович 1946 р.н.
- Малахова
- Надія Мусіївна 1951 р.н.
- Пустогородський
- Роман Євгенійович 1986 р.н.
- Дані
- Тібор Йосипович 1940 р.н.
- Дирів
- Павлина Іллічна 1929 р.н.
- Молнар
- Етелка Ференцівна 1931 р.н.
- Мисько
- Валентина Ігнатівна 1937 р.н.
- Олексій
- Йожеф Шімонович 1944 р.н.
- Глушков
- Віталій Олександрович 1931 р.н.
- Вовченко
- Андрій Миколайович 1988 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

ЩЕ 15 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ З МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ СПРЯМУЮТЬ НА ПІДТРИМКУ ВІЙСЬКОВИХ

«Сьогодні це – наше пріоритетне завдання», – підкреслив міський голова

Початок на стор. 1.

Також на сесії заслухали звіт «Про виконання цільових програм у сфері охорони здоров'я міста Ужгород за 2022 рік». У ньому йшлося про 16 програм, які стосуються підтримки медичної сфери Ужгородської громади.

Депутати взяли до відома і звіти департаменту міської інфраструктури про виконання міських цільових Програм за 2022 рік, а саме: «Програми демонтажу самовільно встановлених елементів благоустрою на території міста Ужгород на 2022 – 2024 роки»; «Програми відшкодування частини кредитів, отриманих ОСББ, ЖБК на впровадження заходів з енергозбереження, капітального ремонту та реконструкції багатоквартирних житлових будинків у м. Ужгород на 2018 – 2022 роки «Теплий дім»».

Ужгородська міськрада підтримала кандидатури трьох авторів на присвоєння звання «Лауреат міської премії імені Петра Скунця». Цьогоріч, за рішенням конкурсної комісії, яка відбулася 11 липня 2023 року, вирішили визнати переможцями та призначити грошові премії у розмірі 20 000 кожному:

- у номінації «Краєзнавча література» Борису Жулканичу за книгу «Ужгородський некрополь Кальварія. Відкрита книга пам'яті» і Василю Коцану за книгу «... А я свою вишиванку д'серцю пригортаю ...»;
- у номінації «Альбомне видання» Людмилі Корж-Радько за книгу-альбом «Людмила Корж-Радько».

Також депутати підтримали внесення змін до Положення про міську премію імені Петра Скунця в галузі літератури і краєзнавства: вилучили з абзацу шостого слова «народилися», виклавши абзац у новій редакції: «Премією нагороджуються літератори та краєзнавці, які проживають та зареєстровані у м. Ужгород»; абзац тринадцяти доповнили реченням: «Відтак як Премія є персональною, то кандидатом на присвоєння Премії та звання «Лауреат міської премії імені Петра Скунця» може бути тільки одна особа з числа колективу авторів висунутого видання. Це має бути зафіксовано у протоколі засідання установи чи організації, яка висуває номінанта».

Затвердили на засіданні сесії План заходів із реалізації Стратегії із створення безбар'єрного простору у м. Ужгород на 2023 – 2024 роки.

Після ухвалення на національному рівні Стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року міська влада спільно з представниками громадських організацій маломобільних мешканців Ужгорода ухвалила рішення щодо розробки стратегії безбар'єрності на місцевому рівні. План заходів з реалізації Стратегії розрахований на 2 роки і має забезпечити створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, надати рівні можливості кожному без винятку реалізовувати свої права, забезпечити рівний до-

ступ до послуг та інфраструктури. Передбачається 6 основних напрямків формування безбар'єрності: фізична, інфор-

Основні напрями та заходи Програми: – надання матеріальної допомоги малозабезпеченим, не-

обмеженими фізичними можливостями, особам, які постраждали від пожежі, стихійного лиха чи підтоплення, іншим громадянам, які потребують лікування та/або соціальної підтримки; – надання матеріальної допомоги важкохворим громадянам на лікування, протезування, придбання імплантатів, проведення оперативних втручань; – надання матеріальної допомоги особам, яким виповнилося 100 і більше років; – надання матеріальної допомоги особам,

із міського бюджету на сесії на надання матеріальної допомоги ужгородцям. Із них 400 000 гривень – жителям міста, помершим яких постраждали під час негоди у липні. 285 000 гривень спрямують на матеріальну допомогу ужгородцям, які мають складні захворювання і потребують лікування.

Місцеву мережу стаціонарних технічних засобів (приладів контролю) для фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі впровадять на вулиці дорожній мережі Ужгородської територіальної громади.

Відповідний проект рішення підтримали депутати на сесії. Наразі мережа включає два комплекси автоматичної фіксації для виявлення порушень швидкісного режиму на вул. Минайській – біля будинків №3 та №24.

10% від надходжень зафіксованих правопорушень буде зараховуватися до бюджету територіальної громади міста.

Також депутати ухвалили зміни до низки міських цільових програм, зокрема, Програми паспортизації та виготовлення технічної документації на об'єкти комунальної власності Ужгородської міської територіальної громади на 2023 – 2025 роки; Програми фінансової підтримки комунальних підприємств міста Ужгород на 2023 – 2025 роки; Програми капітального ремонту житлового фонду у м. Ужгород на 2023 – 2027 роки; Програми благоустрою та розвитку комунальної інфраструктури міста Ужгород на 2023 – 2027 роки. У зв'язку із цим внесли зміни і до Програми економічного і соціального розвитку та до бюджету Ужгородської міської територіальної громади на 2023 рік.

Також депутати Ужгородської міської ради на сесії підтримали перерозподіл коштів міського бюджету – 15 мільйонів гривень спрямують на підтримку військових.

«Сьогодні це – наше пріоритетне завдання», – підкреслив міський голова Богдан Андрійв.

У роботі сесії Ужгородської міської ради оголошено перерву до наступного вівторка – 15 серпня, засідання розпочнеться о 10:00.

...

Ужгородський міський голова Богдан Андрійв перед початком сесії міської ради привітав із високими досягненнями Богдана Лехмана.

Студентка природничо-гуманітарного фахового коледжу УжНУ стала дворазовою переможницею чемпіонату Європи з армреслінгу у ваговій категорії до 60 кг, який відбувся у Кишиневі (Молдова).

Богдана Лехман перемогла на двох руках – лівою чеську спортсменку, а правою – суперницю із Туреччини і стала чемпіонкою Європи в категорії «юніори» (16 – 18 років).

працездатним громадянам, багатодітним та неповним сім'ям, громадянам похилого віку, ветеранам війни та праці, особам з

які здійснили поховання безробітним мешканця міста власним коштом. 685 000 гривень виділили

В Ужгороді підходить до завершення, мабуть, наймасштабніший реставраційний проєкт в його історії – відновлення розписів центральної частини греко-католицького кафедрального собору та унікального дерев'яного іконостасу. Нагадаємо читачам, що проєкт цей розпочався ще в 2019 році завдяки Програмі транскордонної співпраці Європейського інструменту сусідства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020». У рамках проєкту «Реставрація спільної історичної та культурної спадщини» у словацькому місті Кошице відреставрували старовинну Урбанову вежу, в Ужгороді ж роботи було значно більше, тож терміни проєкту подовжували кілька разів.

Свого часу ми вже розповідали про першу стадію цього проєкту – ґрунтовну наукову та пошукову підготовчу роботу (адже собор має статус пам'ятки архітектури національного значення). Також були статті про початок реставраційних робіт і величезну роботу, проведено реставраторами для збереження й відновлення центральної композиції склепіння – «Воздвиження чесного животворящого хреста», виконаної у 1939 році Йосипом Бокшаєм. Наступним етапом було відновлення різьбленого з дубу, вільхи та липи іконостасу (автором його був скульптор з Кошице Франциск Фех), розчищення позолочених елементів та старовинних ікон, улаштованих у нього.

Нині риштування зі стелі зняті, вже добре видно відреставровану роботу Бокшая. Відновлений іконостас теж відкритий, виблискує благородною позолотою. Але роботи в соборі тривають, риштування перемістилися у бокові нави, де група молодих реставраторів, випускників Львівської та Закарпатської академії мистецтв, кожного дня, окрім неділі, старанно розчищають стіни у пошуках історичних розписів. Наразі етап розчищення майже завершений, за ним слідуватиме етап консервації та подальшої реставрації історичних розписів.

Ті, хто бували в соборі до початку реставрації, мабуть, пам'ятають його стіни, оздоблені, як у радянських лікарнях і школах, олійними панелями «під мрамур». От саме боротьбою з цими панелями й можна назвати нинішній етап реставраційних робіт. «Відтерти» їх від стін було так важко, що навіть терміни завершення проєкту довелося знову

УНІКАЛЬНІ ЄЗУІТСЬКІ РОЗПИСИ –

нові знахідки, зроблені в ході реставрації греко-католицького кафедрального собору

ко-католицькій єпархії. Тоді, мабуть, і були замальовані віднайдені тепер реставраторами розписи, бо навряд чи єпархія дозволила, аби на стінах собору були присутні символи єзуїтів. А саме їх – герб ордену, що зображує сонце з променями, в центрі якого є літери «IHS» (скорочення від «Ісус») – і знайшли нещодавно під час робіт.

Керівник реставраційних робіт Василь Карпів каже: це унікальні знахідки, на які реставратори навіть не сподівалися. Однак повністю відкрити ці розписи зараз не вдасться, оскільки вони закриті масивними дерев'яними вітварями, розбирати які не входило до планів робіт, до того ж на такі роботи наразі немає погодження єпархії. Зняти дозволили лише верхню частину вітварів, за якими й були знайдені єзуїтські розписи. Їх розчистили, законсервували і знову закрили дерев'яною конструкцією. Тож, на жаль, пересічний відвідувач собору не зможе їх побачити повноцінно – можливо, ще через 100 років це буде завданням вже нової групи реставраторів та дослідників.

Велика робота була також проведена фахівцями на хорах, тобто на балконі над вхідною частиною собору.

бращення з музичними інструментами. Так, праворуч від входу можна побачити кларнет і дудку, ліворуч – скрипку. Серед іншого, у розписах вражає те, з якою майстерністю вони орієнтовані на світло, що потрапляє до собору з вікон. Аби відтворити ефект об'єму, живописці майстерно працювали з тінями. Наприклад, у верхній частині головної арки добре видно делікатні вази, зображені, ймовірно, Андреем Тртіною у XVIII столітті. Так от, будете у соборі, зверніть увагу на те, що зображення ці з правого й лівого боку не однакові. Художник узяв до уваги, що одна зі сторін арки – світлова, а інша – тіннова, відповідно й вази зображені так, ніби одна знаходиться в тіні, а інша – залита світлом. Такий же ефект справляють квіткові композиції у вигляді гірлянд. Де б вони не були зображені, всюди художник орієнтувався на світло з вікна, відповідно зображуючи й тіні від квітів.

Розглядаючи оновлене внутрішнє оформлення собору після реставрації, ви помітите в певних місцях і залишки одразу кількох орнаментів-розписів різного часу. Адже були випадки, коли реставратори знаходили в одному місці добре збережені шари часів Тртіни, Видри і Бокшая. За європейським прикладом у таких випадках залишали фрагменти кожного історичного періоду, аби відвідувачі собору й подальші дослідники

продовжити. Старша реставраторка Мар'яна Волошин показує руйнівну дію олійної фарби на стіни й каже, що перед початком робіт реставратори навіть не припустили, що шарів її буде так багато. У 1980-х, коли собор належав православній церкві, яка готувалася до відзначення тисячоліття хрещення Русі, там провели великі (здебільшого руйнівні) роботи, наприклад, наклеїли на позолоту іконостасу блискучий синтетичний матеріал і пофарбували олійною фарбою стіни. Однак тепер виявилось, що олійна фарба була на стінах і до 1980-х, загалом реставратори нарахували до 7-ми її шарів. Коли з великими зусиллями їх вдалося відчистити, з'явилася нова проблема – сульфідні солі, що почали «виходити» назовні у вигляді великих жовтих і оранжевих плям відмерлих мінералів. Тож зараз реставратори займаються відсоленням – на місця виходу прикладають спеціальні целюлозні стрічки і вставки, які витягують і вбирають солі.

Якщо ви нині зайдете до собору, то побачите на стінах бокових нав ці стрічки-компреси. «На різних ділянках солі «виходять» по-різному: десь їм треба більше часу, десь це відбувається швидко, – розповідає Мар'яна Волошин. – Але поки ми не висушимо стіну, не можемо перейти до наступного етапу робіт – тонування, тобто делікатного відновлення розписів. Зараз, у період активних літніх злив, проявилася ще одна проблема. Виявилось, що бокові вікна-вітражі тріхають, вода затікає всередину, що знову-таки провокує появу солей. Тож вітражі обов'язково треба ущільнити – інакше вся робота реставраторів буде марною: стіни замокатимуть і через деякий час вкриються жовтими або оранжевими плямами. Крім того, солі руйнуватимуть структуру тиньку».

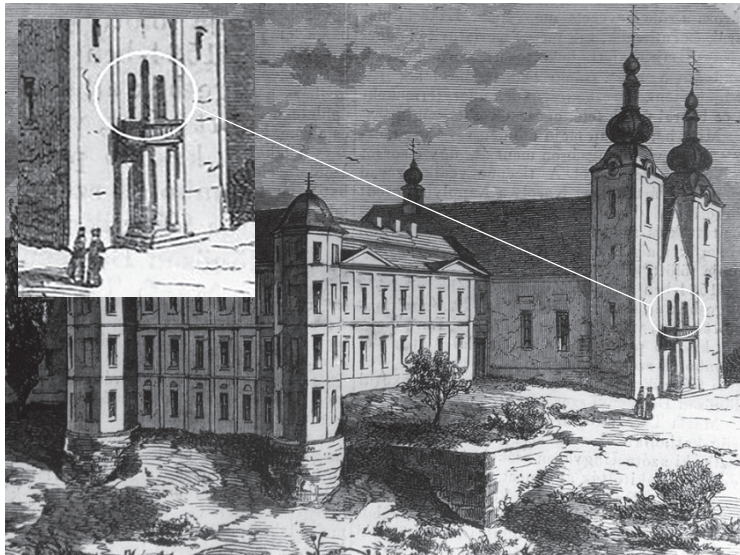
Розчищаючи стіни собору від шарів штукатурки й фарби реставратори знайшли чимало цікавих розписів. Є тут і чудові роботи Андрея Тртіни XVIII століття (їх вже можна побачити на головній арці), і розписи Фердинанда Видри XIX століття, і роботи Йосипа Бокшая XX століття (тобто, як бачимо, розписи собору оновлювали приблизно раз на 100 років). Однак найбільшим сюрпризом стали розписи єзуїтів, що збереглися на стінах бокових нав ще з 1740 року, коли була зведена єзуїтська церква. Єзуїти були впливовим римо-католицьким чернечим орденом, який у 1773 році заборонив і розпустив тодішній Папа Климент XIV. Тож у своїй новій церкві єзуїти служили не довго, через 35 років після спорудження її вже передали Мукачівській гре-

Там виявили дві замуrowані ніші, які вирішено було розібрати. Виявилось, що колись це були високі отвори, вхідний і віконні, – їх можна добре розгледіти на гравюрі із зображенням собору до його перебудови 1877 року (обведено на ілюстрації).

мали змогу побачити, як змінювалися розписи з роками. На жаль, не вдалося в ході робіт знайти на стінах підписів Андрея Тртіни і Фердинанда Видри. Керівник реставраційних робіт Василь Карпів припускає, що підпис Видри знаходився на головній його роботі

– центральній композиції склепіння, нині закритій роботою Йосипа Бокшая. Коли ми запитали, чи залишила нинішня команда реставраторів свої підписи на згадку про гігантську кількарічну роботу, проведену тут, це молодих людей лише знітило. «Ми ж не є авторами розписів, тож підписи свої залишити не маємо права. Та, можливо, десь тут і буде якась табличка зі згадками наших імен», – кажуть вони.

Ці отвори замуrowували більш ніж наполовину, разом закрили і дві ніші, що від них утворилися. Коли реставратори розібрали мурування, ніші відкрилися, а в них знайшли дуже гарні розписи у вигляді квіткових композицій та орнаментів, ймовірно, авторства Фердинанда Видри. Цікавою знахідкою на хорах були й численні підписи та малюнки, які зараз ретельно оцифровують. Реставратори припускають, що це молоді семінаристи і хористи так «розважались» під час богослужіння – вишкрябували або наносили на стіни згадки про себе.

На самому балконі також вдалося знайти чудові квіткові композиції, а ще цікаві зо-

Група реставраторів і справді провела в соборі дуже велику роботу. Наступні два місяці вони будуть завершувати тонування стін, аби в жовтні офіційно закрити проєкт, який просувався важко, із затримками через коронавірус, війну та брак фінансування, але не припинявся, долав усі труднощі. Тож уже зовсім скоро всі очічені зможуть побачити кафедральний собор із правдивими історичними розписами. А деталі реставраційних робіт під час усіх етапів виконання будуть відображені на сторінках каталожного видання, яке команда проєкту планує видати по його завершенні.

«Про Захід» Тетяна ЛІТЕРАТИ

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

ПРО НЕДОПУЩЕННЯ СПАЛЮВАЛЬНИХ СУХОТРАВ'Я, РОЗПАЛЮВАННЯ ВОГНЮ, В ОХОРОННИХ ЗОНАХ ЛІНІЙ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАЧ, БІЛЯ ЕЛЕКТРОПІДСТАНЦІЙ ТА ТРАНСФОРМАТОРНИХ ПУНКТИВ ТА В МІСЦЯХ ВІДПОЧИНКУ

У зв'язку зі значним прогнозованим підвищенням температури повітря, збільшується кількість пожеж, про що свідчить статистика і щорічний аналіз виникнення пожеж. Через часті випадки спалювання сухотрав'я, зростає небезпека виникнення пожеж як в лісових масивах, чагарниках так і безпосередньо поблизу ліній електропередач та електрообладнання.

Категорично забороняється спалювання сухотрав'я, чагарників та влаштування сміттєзвалищ поблизу охоронних зон ліній електропередач та біля трансформаторних пунктів, електростанцій. («Правила охорони електричних мереж»).

Охоронна зона електричних мереж встановлюється уздовж повітряних ліній електропередач – у вигляді земельної ділянки і повітряного простору, обмежених вертикальними площинами, що віддалені по обидві сторони лінії від крайніх проводів за умови не відхиленого положення, на відстань:

(для повітряних ліній напругою)	
2 метрів	– до 1 кВ
10 метрів	– до 20 кВ
15 метрів	– 35 кВ
20 метрів	– 110 кВ
25 метрів	– 220 кВ

Особи, які порушать дані вимоги, чим можуть призвести до виникнення пожежі на електрообладнанні, несуть відповідальність з нарахуванням відшкодування збитків від пожежі в установленому порядку.

Адміністрація ПрАТ «Закарпаттяобленерго»

Після Першої світової війни в Європі виникла велика житлова криза. Спершу це може здатися дивним: стільки людей загинуло, а житла не вистачає? Але десь житло було поруйноване тією ж війною, а десь (як, до прикладу, в Ужгороді) кількість міського населення різко зросла через міграцію. Крім великого числа чиновників, котрі приїхали до міста розбудовувати його, як столицю чехословацької Підкарпатської Русі, сюди в пошуках роботи з'їжджалися також міст'яни й селяни з усіх усюд. Квартир почало катастрофічно не вистачати, орендна плата зросла – і багато бідняків (переважно поденних різноробочих) із родинами опинилися без даху над головою. Вони шукали найдешевші притулки у підвалах і халупках, мусили жебракувати, коли не могли знайти роботу. Тому на початку 1920-х років вулиці Ужгорода були переповнені безхатьками, жебраками, хворими й бідними босоногими дітьми.

Для Ужгорода це було великою проблемою, подолати яку не вдавалося багато років. Спершу одним із виходів вважали зведення невеличких 1-2-3-кімнатних будиночків, які можна було би здавати в оренду з правом подальшого викупу. Відповідну вигідну пропозицію подавала міській управі празька фірма «Freiwald-Vöhm», а Червоний Хрест навіть обіцяв фінансову підтримку у вигляді 100 тисяч Кч. Однак ці плани потребували часу – передовсім через те, що місто не могло виділити чи купити для розташування нового району підходящої земельної ділянки (тут варто пам'ятати, що землі навколо історичного ядра міст'яні переважно не належали). Тож, аби пришвидшити вирішення питання, в міській управі задумали облаштувати тимчасову колонію зі списаних вагонів.

У ті роки житло у вагонах було доволі поширеною практикою, особливо там, де населені пункти постраждали від війни. Навіть у Будапешті на Південному вокзалі (Нюготи) було таке поселення для біженців. Однак в Ужгороді ідею сприйняли неоднозначно, чимало місцевих ЗМІ критикували за неї владу, особливо діставалося від угорськомовної преси тодішньому урядовому комісару міста (призначеному, а не обраному меру) Янові Грбеку, котрий нібито і був її ініціатором. В подальшому багато років місцева преса називала вагонну колонію «селищем Грбека», хоча, повторимося, практика облаштування житла у вагонах застосовувалася в ті часи по всій Європі.

У 1925 році міська управа звернулася до Міністерства залізничного транспорту з проханням виділити Ужгороду 30 старих вагонів. Міністерство відповіло, що може дати лише 20 і запросило уповноважену особу, яка може прийняти вагони, до Кошице. Тим часом у місцевій пресі оголосили про те, що місто приймає заявки на поселення у вагони. Щоб зрозуміти, наскільки ця пропозиція була актуальною, досить сказати, що за кілька днів таких заявок було подано вже понад 80. Як писали газети, люди діяли за старою приказкою: «Коли нема коня, підійде й віслук». Однак тоді вони ще не знали про всі нюанси проживання в залізничному вагоні.

Місце для нової колонії знайшли у відкритому полі зі з'їздом з вулиці Доманинської – тоді цю локацію називали просто «біля казарм» (нині це забудований трикутник між вулицями Другетів, Панькевича, Айвазовського). Неподалік проходила залізнична лінія, якою користувалася фабрика гнутих меблів («Мундус») – можливо, нею вагони у жовтні 1925 року привезли до тієї частини міста, звідки їх вже перевантажили у поле. Встановлювали вагони не на землю, а на низький фундамент з каменю (але були в газетах також згадки про цегляні стовпчики). Замість непрохідного болота обладнали таку-сяку дорогу. Тим часом всередині колишніх вагонів 3-го класу і поштових вагонів робітники

облаштовували печі, припасовували дерев'яні ліжка. Великим родинам виділяли один вагон, але частіше вагон ділили на дві й навіть три невеличкі родини. Таким чином тимчасове житло перед зимовими холодами, у листопаді 1925-го, отримали 34 малозабезпечені сім'ї.

Варто зазначити, що заявки на поселення у вагонах загалом були отримані від 127 сімей, тож влада шукала додаткові вагони, бажачи облаштувати в колонії 50 таких тимчасових помешкань. Однак випробування першою зимою проходили мешканці 20-ти вагонів, котрі, за твердженнями місцевої газети «Határszéli Ujság» були в основному такі бідні, що не могли собі дозволити купити дрова, тож у залізних помешканнях із великою кількістю вікон дуже мерзли і часто хворіли. Цікаво, що проживання у вагонах не було для мешканців безкоштовним – щомісяця вони мали сплачувати 70 Кч орендної плати, що було менше за повноцінне житло, та все ж доволі дорого, як для бідняцьких родин.

Газета «Uj Közlöny» у 1927 році опублікувала про життя у вагонах репортаж, з якого видно, що вже за два роки поселення перетворилося на

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ЯК БІДНІ МІСТ'ЯНИ У ВАГОНАХ ЖИЛИ

і безлад. Видно 2-3-тижневі залишки їжі, які не може перетравити навіть звиклий до всього поганого шлунок бідняків. У кутку, закритий пошарпаним одягом, лежить чоловік, котрий виглядає більше мертвим, ніж живим. Кашляє постійно, іноді на роті з піною виступає смужка крові. Леда чутним голосом каже, що він маляр, але вже два роки прикутий до ліжка. Його дружина заробляє пранням, пішла з дому ще о

піднімалася рука – таким чином плани, за якими місто мало за кілька років «відбити» вкладені в облаштування колонії 50 тисяч Кч, з тріском провалилися.

У другій половині 1920-х неподалік нової скотобійні (м'ясокомбінату) на вулиці Капушанській почали такі зводити невеличкі будинки для малозабезпечених родин. Їх могли собі дозволити ремісники, дрібні торговці, але найбільш бідні – ні, тому

житлову проблему, засилаючи на вулицях нужденних жебраків цим не поборолі. Ситуація у вагонній колонії погіршувалася з кожним роком. Наприклад, ось так у 1930-му її описувала місцева газета «Rusztiszki Magyar Hírlap»: «З вулиці Доманинської веде вузька вуличка до «селища Грбека». Це поселення. Не таке, як Свобода біля Батьова, бо там живуть у цегляних добротних будинках чехи. А тут живуть у вагонах корінні жителі. У вагонах третього класу і поштових вагонах. Вологих, нездорових купе. В одному вагоні, наприклад, живуть восьмеро. Два ліжка стоять у «кімнаті» і ще одне – в тамбурі. «Взимку вода просочувалася з даху, – кажуть місцеві жителі, – але діти позакладали дошки в щілини. А тепер наближається весна, у кімнаті буде нестерпно жарко від «шпора» (печі)». Близько 30 родин живе у «селищі Грбека». Це – сумні й скорботні залишки урядового режиму. «У поштових вагонах краще жити, – кажуть місцеві. – Там більше місця». 5 років уже стоїть це поселення, з того часу багато хто помер і народився там. Мешканці вже й не скаржаться, бо нема кому. Міській владі лише важливо, аби мешканці вчасно платили за проживання. У «селищі Грбека» процвітає проституція».

Станом на 1936 рік жителі вагонного містечка загалом боргували міст'яні понад 25 тисяч Кч орендної плати. Розуміючи, що отримати їх не вдасться ніколи, місто скасувало оплату, але повідомило, що доглядати за територією відтепер не буде. І якщо вагон збільниться і пустуватиме, його одразу ж знищать.

Як же вдалося виселити людей із вагонів, до кінця так і не зрозуміло. З повідомлень у пресі знаємо, що почали це робити у 1940 році, мовляв, у районі скотобійні на вулиці Капушанській місто спільно з Національним фондом захисту народу та сім'ї (ONCSA) побудує для найбідніших робітників і ремісників з великими родинами соціальне житло – маленькі робітничі будиночки. Однак перші 39 будиночків у тому районі (його так і називали – Онча) були здані лише у 1942 році, пізніше там додатково побудували 18, і в 1944-му мали звести ще 18 будинків. Де до 1942 року проживали сім'ї з вагончиків, чи отримали вони врешті більш комфортне житло – достеменно дізнатися не вдалося. Як, на жаль, невідомо й те, коли знесли «селище Грбека» і куди поділи ті старі вагони, які могли би нині стати чудовими музейними експонатами. Експонатами, які би показували, що Ужгород не був ідеальним, як на старих листівках, а мав багато серйозних соціальних проблем.

Вагонне містечко на світлинах із часопису «Képes Hét», 1935

Жебрак (жебрачка?) на вулицях Ужгорода, початок 1920-тих. Фото – Рудольфа Гулки (Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna)

жахливе середовище, мало придатне для проживання. Люди там мерзли взимку і пеклися влітку, навколо панувала антисанітарія. «Заходжу до тамбуру одного з вагонів. У ньому панує невимовний бруд

4-тій годині ранку, взявши з собою крихітну дитину. Не можна залишити її тут, щоб і вона не захворіла (туберкульозом). В іншому вагоні тремтить стара жінка, не має дров, аби зварити кілька картоплин. В третьому вагоні четверо дітей ласують картоплею. Найстарша з них, семірічна Магда, заміняє маму, котра пішла розносити випраний одяг. Приміщення зовсім не обігрівається, холодний листопадовий вітер гуляє вагоном. Усі діти, крім Магди, босі. Серйозна дівчинка розповідає, що їхній батько, котрий був теслею, помер півтора року тому. Мати відтоді працює сама, але грошей не вистачає на їжу, одяг та взуття для всіх. У сім'ї є ще хлопчик, шестирічний Пішта, він зараз у школі. Але після обіду він зазвичай виходить у місто, щоб просити грошей, – аби вдома, коли мама прийде, вже був хліб», – йшлося у статті.

Не дивно, що люди, котрі проживали у вагонній колонії, частіше за все, не мали змоги оплачувати оренду плати, за три роки заборгувавши міст'яні понад 12 тисяч Кч. Виселити сім'ї, які й так ледве виживали, у міській владі не

ГОРОСКОП

ОВЕН

Настає час високої активності, все відбуватиметься шаленими темпами. Будете розриватися між роботою й особистими справами. Самотні прилягують до себе представників протилежної статі.

ТЕЛЕЦЬ

На роботі можливі проблеми, пов'язані з відсутністю взаєморозуміння з керівництвом. Заручіться гнучкістю й витримкою, щоб уникнути неприємностей і конфліктів.

БЛИЗНЯТА

Цього тижня будете насолоджуватися спокоєм і безтурботністю. Період буде вдалим у плані романтичних стосунків. Відчуєте різкий приплив енергії та поліпшення здоров'я в цілому.

РАК

Випаде шанс позбутися всього старого і зайвого – того, що лише пригальмує вас. Це важливо для майбутнього добробуту. Зможете також просунути взаємини на якісно новий рівень.

ЛЕВ

Ваші досягнення у професійній сфері здобудуть гідну оцінку і відкриють перед вами нові привабливі перспективи. З грошима проблем не передбачається – надходження будуть стабільними.

ДІВА

Настала пора взяти тайм-аут для відновлення сил. Можете собі дозволити відгородитися від будь-яких проблем і поринути у світ суто власних захоплень.

ТЕРЕЗИ

Утримайтеся від кардинальних рішень, оскільки будь-які дії можуть перешкодити здійсненню намічених планів. Лепше залагодуйте незавершені справи.

СКОРПІОН

Намагайтесь не підіймати планку занадто високо – інакше вас можуть наступного тижня чекати розчарування. Не бійтеся використовувати свої знайомства, щоб досягти якихось меркантильних цілей.

СТРІЛЕць

Надмірна довірливість і недоречна сентиментальність можуть стати причиною істотних прорахунків. Імовірно виникнення перешкод, що завважатимуть реалізації планів.

КОЗОРІГ

Зробіть ревізію прибутків і витрат. Усе раціонально розподіліть: виходити за рамки бюджету протипоказано. Треба максимально зосередитись навіть у дрібницях.

ВОДОЛІЙ

Тиждень додасть вам енергії, будете почуватися сильнішими і яскравішими. Приватне життя наповниться новим, яскравим змістом. Проте намагайтесь бути обережними в будь-яких юридичних питаннях.

РИБИ

Життя вируватиме потоком різноманітних подій та емоцій, тож матимете чудову нагоду насолодитися його принадностями. Водночас потрібно заручитися виваженістю, щоб не потрапити на гачок численних спокус.

АНЕКДОТИ

– Мій чоловік і зараз дивиться на мене так, як того самого першого дня, коли ми познайомилися.

- З любов'ю?
- З жахом.

• • •

Варто лише поміняти жінку і ти знову сильний, гарний чоловік із золотими руками.

• • •

У стоматолога:

- Якій пасті відає перевагу?
- Болоньезі.

• • •

Радянські часи, під час прийому на роботу:

- Прізвище?
- Кац.
- Ім'я по батьковій?
- Давид Соломонович.
- Національність?
- Ви думаєте, що в мене є вибір?

• • •

Після відвідування пластичної

клініки економ-класу обличчя клієнтів виглядають дешево, але сердито.

• • •

Коли дружина сказала, що купила рожеві туфлі, з бантиком і на шпильці, мені навіть на думку не спало, що це три пари.

• • •

– Сьомо, а коли ви усвідомили, що ви самостійний, неповторний і шикарний чоловік-мачо?

– Коли мені мама про це сказала.

• • •

Зустрічаються дві знайомі:

- Ну що, як діти влаштувалися?
- У дочки все добре: чоловік і гроші дає, і машину їй нову купив, і відпочивати часто возить.
- А син як?
- А от синові не пощастило. Дружина попалася – рідкісне

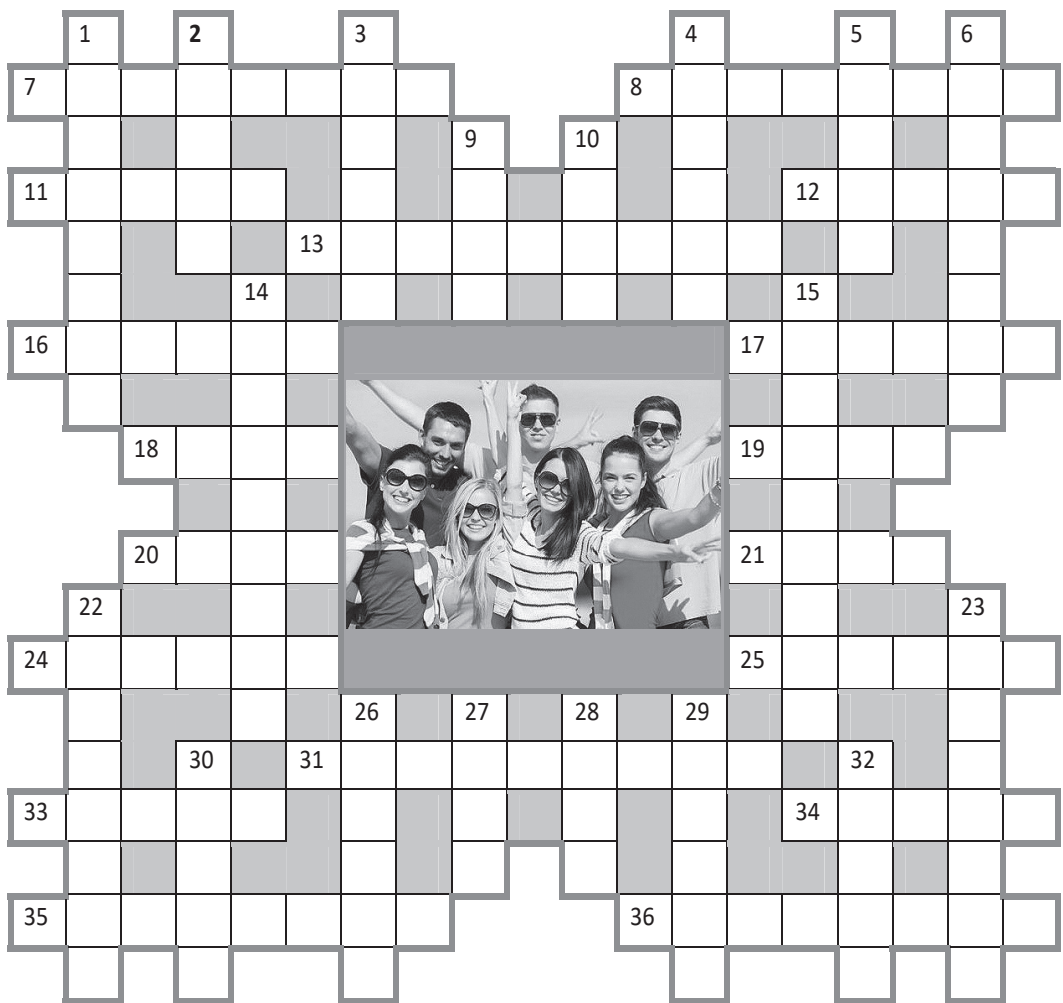
стерво. То грошей дай, то машину купи, то звози кудись...

• • •

Оголошення: "Продам «АЗ-968», хоч це і нереально..."

КРОСВОРД ДЕЩО ПРО МОЛОДІСТЬ

По горизонталі: 7. «Кожна частина життя має свій ...»; так що слабкість дітей, сміливість молоді, серйозність життєвого віку та зрілість старості приносять свій природний плід, який треба зібрати у свій час» (Цицерон). 8. «Мені подобаються молоді ..., вони фізично привабливіші і вони не прожили досить довго, щоб наростити гіркоту та депресію» (Арета Франклін). 11. «Ти можеш говорити, що у тебе погана генетика, поганий ... речовин, а можеш просто підняти свою дупу з дивана і почати працювати над собою, поставити собі мету і вірити в себе» (Арнольд Шварценегер). 12. «Ми лише молодь нашого народу, Його ..., що зріють для життя, Ми ті терпкі красиві краплі глоду, Які не хочуть визріти для гниття!» (А. Загребельна). 13. Народна мудрість: «Народ, який думає на один рік, вирощує хліб; народ, який думає на десять років – вирощує сади; народ, який думає на сто років – вирощує молоде ...». 16. Те, що викликає зацікавленість у здійсненні чого-небудь, а саме: матеріальне чи моральне заохочення молоді досягти певної мети. 17. «Наша молодь любить ...», вона погано вихована, вона глузує з начальства і ані трохі не поважає людей похилого віку» (Сократ). 18. «Найгірше, чого може навчитися молодь – легковажність, бо остання породжує ті задоволення, з яких розвивається ...» (Демокрит). 19. «Найцінніший ґрунт для духовного виховання сильного характеру молоді – то рідна ...» (І. Огієнко). 20. Прислів'я: «Молодого тато й ... женять, старшого – люди, а старого і чорт не оженить». 21. «Юність має на тривоги право, Що ж то і за юність без тривоги! То чого ж стогнати кучеряво: – Що за ... – хай боронить Бог!» (В. Симоненко). 24. «Кожна ..., втрачена під час молодості, – це можливість нешастя для майбутнього» (Оноре де Бальзак). 25. Молодий фахівець, який асистує організаторам масових заходів на стадіонах і концертах. 31. «Музика здатна надавати відомий вплив на етичну сторону молоді душі; і раз музика володіє такими властивостями, то очевидно вона повинна бути включена в число предметів ... молоді» (Аристотель). 33. «Юність? Хвиля, що здіймається. Позаду ..., попереду скелі!» (Вільям Вордсворт). 34. Прислів'я: «Молода, як ..., так і проситься на гріх». 35. «Юність щаслива, тому, що вона нічого не знає; ... нещаслива, тому, що все знає» (Франсуа Шатобріан). 36. Прислів'я: «Від сесії до сесії, живуть ... весело».

По вертикалі: 1. «А літа плывуть немов на крилах, З ними відлетить життя, Юність направляй свої вітрила, У щасливе ...» (NN). 2.

«Безмежна ... і ентузіазм – головне багатство молоді» (Р. Тагор). 3. «Молодість – це ..., коли доводиться безвідповідально приймати найвідповідальніші рішення; вибираєш цілі, а чого вони варті, дізнаєшся після» (О. Круглов). 4. Прислів'я: «Науки ні вода не затопить, ні ... не спалить». 5. «Я молодість люблю! Вона, як ... лине, І грудьми в скелі гострі б'є, І хай вона розіб'ється і згине, Ще згряя хвиль за нею йде» (О. Олесь). 6. Навчальний заклад найвищого рівня. 9. Прислів'я: «Молодого ... гріє». 10. «Розкажіть молодим людям, що ... уже існував до них і нагадайте старим, що світ існуватиме навіть після них» (Папа Павло VI). 14. «Багато молодих талантів невдячно забувають про те, що будують лише верх будівлі, ... якої вони не заклали» (Роберт Шуман). 15. «О ...! Будь благословенна ти!» (П. Тичина). 22. «Виховуючи в молоді патріотизм, здорову національну ..., свідомість своєї національної гідності, ні в якому разі не можна виховувати в неї національну пихатість й презирство до інших народів» (Г.

Вашенко). 23. «Молодь не знає, що може, ... не може того, що вона знає» (Хосе Сарамато). 26. Прислів'я: «Без батька – пів сироти, а без матері – вся ...». 27. «... йдуть, а їм не віриш. Оцінки змінюються і старому здається, що він думає, як молодий» (М. Амосов). 28. Прислів'я: «Юність та молодість – ... золоті». 29. «На крилах ... відлетіла, Лиш світлий спогад ожива, Вогонь душі не спопелила, Вона, як в юності, співа» (Н. Рябенко). 30. Футбольні панчохи. Від ступні до колін. 32. Азартна та спортивно-карткові гра, яку так люблять студенти.

Підготував Мар'ян Слоцький

Молодість: 22, 23, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.